

EN SÖNDAGSLUSTFÄRD MED „AINO“.

Det är tidig söndageftermiddagsstämning över staden i slutet av maj. Borgärena ha nyss avslutat sin middag, en del har med barn och blomma åkt ut till sina villor på Runsala, andra ligga hemma och planera den förestående landsflyttningen. Solen gassar på de folktomma gatorna, och lutade över räcket på stenbron står en lång rad sysslösa, som ej veta vad de skola taga sig till. Vida omkring höras tonerna av en marsch. Det är den mångomtalade Fichtelberger, som med sina musikanter ombord på «Aino» kallar hugade lustfarare på en tur ut i skärgården. Klockan närmar sig 4, avgångstiden. — Där komma de redan, en efter annan. Längs Tavastgatan styr rådman Wikeström, svängande sin käpp, sina steg till båten och på avstånd samma väg skymtar en annan ledamot av stadens vällovlige magistrat, rådman N. Granström, med den beryktade pipan redan tänd. På Auragatan sträva i sakta mak de båda handelsmännen Orell och Rautell, medan Ali, skalden K. R. Malmström, i slängkappa gravitetiskt närmar sig från Kaskisbacken. På akterdäck, där herrarna slå sig ned, äro snart alla

platser upptagna. Här finna vi några av stadens välkända hantverksmästare med sina välmående fruar och några äldre fröknar, som söka litet omväxling i enformigheten. På övre däck, där musiken befinner sig, myllrar det av unga herrar i eleganta dressar av senaste modet, kulörta handskar och fina promenadkäppar av ebenholtz med silverbeslag. Det är handelsbokhållarna, som efter en riklig middag i principalens hem tänt sina prima cigarrer och känna sig i behov av litet frisk luft. Bland de «tongivande» av dem märkas manufakturisterna från Silens och Rosenholms, Seréns och Junnelius, speceristerna från Åkermans, Lindbergs och Calenius m. fl. På ångarens fördäck tränas stadens drängar och kvinnliga tjänsteandar, som hunnit få sina middagssysslor i tid undanstökade. Många av dem nödgas för utrymmets skull hålla till godo med mellandäck, varest sjöluften visserligen kännes svagare men oljelukten desto starkare, och där utsikten sträcker sig från ena sidan av båten till den andra, men där man i stället är fullkomligt ostörd i sina förehavanden.

På utsatt klockslag mönstrar «Ainos» alltid gladlynte kapten, Mauritz Holmberg, sin båt och sina passagerare, hälsar till höger och vänster på sina många bekanta och så: «landgången in» — nej håll litet, där skyndar ännu en till, den oförbränneligt skämtsamme kapten Burgman, som med ett «va' ä de nu för en f—d brådska» sluter sig till de övriga på akterdäck. Laget är nu fulltaligt och man kan vara viss om att det kommer att skämtas och vitsas värre, ty några de mest kända Åbo-farbröder, kunniga i den konsten, äro här samlade.

En order till maskinen och en vink åt rorgångaren, länge Nyman, som var med redan på 60-talet, då kapten Korsman byggde Ahkera, den första båten på Salolinjen, varpå «Aino» lägger ut, och musiken stämmer upp «Så ila vi bort» medan näsdukarna på kajen vifta farväl.

Herrarna på akterdäck resonnera om magasinerna på östra sidan

av ån, vilka några finna vanprydande, medan handelsmännen försvara dem och i dem se stadens välstånd, likaväl som i sockerbruket och Crichtons. Vid passerandet av Åbo nya mekaniska verkstad (nuvarande Vulcan) gör Orell några spelfulla antydningar om företagets misslyckande och får svar på tal av Wikeström, medan Burgman pekar åt motsatta sidan av ån, på Superfosfat- eller guanofabriken, såsom den i dagligt tal kallades, och med oskyldig min infaller: «den s... fick aldrig ens visa vad den dugde till, annan den gick kaputt.»

Ali sitter försjunken i tankar på Åbo slotts förnedringstillstånd, ett härbärke för fångar och förvaringsrum för kronans spannmål och på samma gång ett tillhåll för dess råttor. Adolf Lindman, den hädangångne vänlige slottsprekanten och flitige samlaren av fornminnen, får ett varmt erkännande. «Tänk, vad här kunde skapas», säger han, «ett Finlands nationalmuseum, ett värdigt minnesmärke för evärdeliga tider». — Av den drömmen blev några år därpå en verklighet, Åbo stads historiska museum.

Så är man ute på Långvattnet, svaga fläktar föra dofter av hägg och syren från stränderna vid Katrinedal och Ispois, som nu stå i sin fagraste försommarskrud. I stilla beundran njuter man av all denna skönhet. Målet för färden är denna gång Kustö ruiner, en omtyckt utflyktsort för lustfärder på denna tid. Ruinerna voro då ännu icke framgrävda, utan dolda av grus och stenar samt övervuxna med täta snår av buskar och gräs, en väldig, grönskande kulle, ur vilken resterna av en tornmur höjde sig högt över omnejden. Medan musiken hälsar stället med 30-åriga krigets marsch, lägger båten till vid den fallfärdiga bryggan. Och sedan följer debarkeringen, de äldre herrarna likvisst sedan de tillsagt uppasserskan om en liten tuting på slaget 6, då serveringen får börja. Man går i land och petar bland stenarna och Burgman har alltid till hands någon rolighet samt sekunderas av

«Wiken», medan skalden åter får tillfälle att tala om huru pietetslöst vårt folk behandlar sina historiska minnesmärken. På fantasins vingar rullar han upp för de övriga, som det tycks, föga intresserade, huru det engång i tiden såg ut, då landets biskopar residerade här. Och han talar varmt för ruinernas framdragande i dagsljuset och deras bevarande för framtiden, vilket sedermera också skedde.

En del av de yngre passagerarna ha föredragit att låta ruinerna vara för sig och ha stannat ombord för att invänta sex-slaget, andra ströva omkring utan att finna några märkvärdigheter eller också ha de slagit sig ned i gräset, i sällskap med «lilla pluntan». Fördäcksfolket åter har sökt sig längre inåt över landtungan, som förenar stället med Kustölandet. De vilja helst vara ostörda, två och två, och när de återvända ha de häggkvistar i hattarna och famnen full av allehanda vårblommor, vilka skoningslöst skördats. Musiken har även stannat ombord kring den outhärliga ölkorgen, som hämtats på däck och vars skummande innehåll med välbehag njutes av törstiga strupar.

Efter en timme börjar «Aino» vissla först en, så två och sist tre gånger. Herrskapsfolket har intagit sina platser och några «par», som låtit locka sig längre bort, skynda nu allt vad tygen hålla ner till båten. En hänförande vacker återfärd vidtager i den stilla aftonen genom det leende Kustösund, som nu vilar spegelblankt, och förbi Kulho klint, som majestätiskt höjer sin grönskande hjässa. En ögonfägnad utan like för naturvännerna ombord. Men dessa äro tydligen icke många. De flesta njuta av andra fröjder. Nere i försalongen är det överfullt, man sitter eller står tätt inpå varandra och rökmassan är oigenomtränglig. På borden stå tutingskarafferna och ölflaskorna i lika täta rader och nya bäras ständigt in. Pratet och sorlet är ett enda virrvarr av röster. En liten utvald krets av kaptenens närmare bekanta har ryckt in i rökhytten på övre däck och sysslar där med samma sak som

kamraterna nere i salongen. De ha föredragit platsen där uppe med tanken på att få höra någonting roligt. De känna Mauritz Holmberg och veta, att han kan berätta «historier». Snart visar han sig också i hyttddörren och med ett «ha herrarna hört den historien» följer något mycket skojfriskt. Skrattet ljuder över hela båten, medan kaptenen, lika allvarlig som han kom, skyndar tillbaka till sin plats på kommandobryggan. Situationen upprepas då och då och alltid med samma resultat. Glasen klinga, stämningen stiger och innan man vet ordet av, styr «Aino» åter in i den trånga ån med alla dess återvändande helgdagsfirare. Runsalabåtarna ila förbi fullsatta med passagerare och överlastade roddbåtar kavla sig fram med ojämna, vinglande tag. Musikanterna ha ej heller överansträngt sig överhövan mot slutet av färden. Pauserna ha blivit allt tätare, och ölkorgens innehåll är för längesedan tömt. Man är ju också snart hemma igen. Klockan visar närmare åtta, då de sista tonerna återskalla mot Samppalinnaborget och landgången åter lägges ut. På kajen står en stor skara, som med otålighet väntat på Fichtelberger. Han och hans garde skola omedelbart fortsätta på Samppalinna, dit basfiolen och trumman och notställarna och alla andra grejor nu bäras med hast.

Ur båten myllra dess passagerare både uppifrån och nerifrån. De äldre herrarna från akterdäck begiva sig upp till den trevna «Rettikan» för att ännu en stund njuta av den vackra aftonen och den intagande vyn av ån uppåt domkyrkan. Passagerarna från försalongen, stärkta av sjöluften och rosiga av «nektar och ambrosia», stöta kraftigt sina käppar mot den knaggliga stenläggningen, som ytterligare försvårar en jämn och stadig gång. Några korta överläggningar om var man skall tillbringa återstoden av en glad dag varpå några styra kurs till Stadskällaren vid Tavastgatan, andra åter föredraga Teaterschweizeriet, medan drängarna hugga in på restaurationen på andra sidan ve-

stibulen, som går under det anspråkslösare namnet Teaterkällaren, och där tutingen är en smula svavelsyrligare och ölhalvorna några penni billigare. Men «jungfrurna» måste skynda hem till sitt herrskap och lägga tévattnet på, ty domkyrkouret slår i detsamma sina 8 slag och man är mycket precis i sina hemvanor i det borgerliga Åbo.

Natten, den härliga, ljumma, vårsommarnatten faller på och vid 11:tiden spelar musiken på Samppalinna sin slutmarsch. Det blir öde och tomt på gatorna. Endast brandvakterna vaggas i sakta lunk, två och två, och vaka över ordning och eldfara. Deras enda omväxling består i att då och då stanna i gathörnen och betrakta de skramlande hyrkuskdroskorna, som korsa staden i olika riktningar. — — —

Till följande söndag annonserar den aldrig vilande Fichtelberger åter lustfärd och programmet upprepas. Recetten, ehuru icke lysande, manar dock att hålla på och förslår, om ej till mycket annat, så dock alltid till något bier under veckan.

